

חשבון דיפרנציאלי ואינטגרלי 4

© ארזים

19 באפריל 2017

1 אינטגרציה על יריעות

דיברנו על נפח k מימדי של מקבילון שנפרש על ידי k וקטורים. המקבילון הוא

$$\pi(v_1, \dots, v_k) = \left\{ \sum t_i v_i \mid t_i \in [0, 1] \right\}$$

הגדרה 1.1 יהיו $v_1, \dots, v_k \in \mathbb{R}^n$. הנפח של המקבילון הנפרש על ידם הוא

$$\sqrt{\Gamma(v_1, \dots, v_k)} = \sqrt{\det((v_i, v_j))_{i,j}}$$

1.1 מדידות ואינטגרביליות על יריעות

הגדרה 1.2 תת קבוצה $X \subseteq \mathbb{R}^n$ נקראת זניחה או (ממידה 0) אם לכל $\varepsilon > 0$ קיים כיסוי בן מניה $X \subseteq \bigcup R_i$ על ידי תיבות R_i כך שמתקיים

$$\sum_{i=1}^{\infty} v(R_i) < \varepsilon$$

הגדרה 1.3 תהי $M \subseteq \mathbb{R}^n$ יריעה k מימדית. תת קבוצה $E \subseteq M$ נקראת זניחה בתוך M אם לכל מפה $r: V \rightarrow M$ הקבוצה $r^{-1}(E)$ זניחה בתוך $\mathbb{R}^k$.

תרגיל נניח כי $M \subseteq \mathbb{R}^n$ יריעה k מימדית, ותהי $E \subseteq M$ תת קבוצה. נניח שקיימת משפחה של מפות $\{r_\alpha: V_\alpha \rightarrow M\}_{\alpha \in I}$ שמקיימות $M \subseteq \bigcup r_\alpha(V_\alpha)$, וכן הקבוצה $r_\alpha^{-1}(E) \subseteq \mathbb{R}^k$ זניחה לכל α . אזי E זניחה בתוך M .

הגדרה 1.4 תהי $M \subseteq \mathbb{R}^n$ יריעה k מימדית.

1. פונקציה $f: M \rightarrow \mathbb{R}$ נקראת אינטגרבילית רימן על M אם:

(א) קבוצת נקודות אי הרציפות $B_f \subseteq M$ היא זניחה בתוך M .

(ב) חסומה. f

(ג) בעלת תומך קומפקטי בתוך M .

2. קבוצה $E \subseteq M$ נקראת מדידה ז'ורדן בתוך M אם הפונקציה המאפיינת $\mathbb{1}_E : M \rightarrow \mathbb{R}$ היא אינטגרבילית רימן על M .

הגדרה 1.5 תהי $M \subseteq \mathbb{R}^n$ יריעה k מימדית.

1. פונקציה $f : M \rightarrow \mathbb{R}$ נקראת נוחה אם יש לה תומך קומפקטי בתוך f וקיימת מפה

$$r : V \rightarrow M \text{ המקיימת } r(V) \supseteq \text{supp}(f)$$

2. קבוצה $A \subseteq M$ נקראת נוחה אם $\mathbb{1}_A$ נוחה.

תרגיל תהי $M \subseteq \mathbb{R}^n$ יריעה k מימדית. אזי קיים כיסוי $M = \bigcup U_\alpha$, כאשר כל U_α פתוחה יחסית בתוך M , נוחה, ומדידה ז'ורדן בתוך M .

טענה 1.6 תהי $M \subseteq \mathbb{R}^n$ יריעה k מימדית. אזי כל פונקציה אינטגרבילית רימן אפשר לכתוב כסכום של מספר סופי של פונקציות נוחות אינטגרביליות רימן על M .

הוכחה: נסמן $K = \text{supp}(f) \subseteq M$ קומפקטית. ניקח כיסוי $M = \bigcup U_\alpha$ כמו בתרגיל. אזי $K \subseteq U_\alpha$ כיסוי על ידי קבוצות פתוחות יחסית בתוך M , ולכן קיים כיסוי סופי

$$K \subseteq \bigcup_{i=1}^m U_{\alpha_i}$$

כעת, נגדיר פונקציות $\varphi_i : M \rightarrow \mathbb{R}$ על ידי

$$\varphi_i(x) = \frac{\mathbb{1}_{U_{\alpha_i}}(x)}{\sum_{j=1}^m \mathbb{1}_{U_{\alpha_j}}(x)}$$

עבור

$$x \in \bigcup_{i=1}^k U_{\alpha_i}$$

או $\varphi(x) = 0$ אם x לא באיחוד. כעת, אם x באיחוד ברור כי

$$\sum_{i=1}^m \varphi_i(x) = 1$$

וכן כי $0 \leq \varphi_i(x) \leq 1$. כמו כן, φ_i מתאפסת מחוץ לקבוצה U_{α_i} , ולכן היא נוחה. כעת,

$$f = \sum_{i=1}^m f \varphi_i$$

על M . כמובן, $f \varphi_i$ מתאפסת מחוץ לקבוצה U_{α_i} ולכן נוחה. ■